

Komisař Gauche

Když v Port Saidu přistoupil na palubu Leviatanu nový pasažér, jenž byl ubytován v kajutě číslo osmnáct, v poslední volné kajutě první třídy, nálada Gustava Gauche se okamžitě zlepšila. Nováček vypadal velmi slibně: úsporné a rozvážené pohyby, neproniknutelný výraz hezké tváře, na první pohled velmi mladé, ale když si subjekt sundal tvrďák, nečekaně odhalil prošedivělé spánky. Pozoruhodný exemplář, usoudil komisař. Hned je na něm vidět, že je zajímavý a navíc, jak se říká, *člověk s minulostí*. Zkrátka – nepochybně další klient tatíka Gauche.

Pasažér stoupal po můstku, v ruce zlehka pohupoval cestovním vakem, zatímco zpocení nosiči za ním vlekli objemná zavazadla: drahé skřípající kufry, bytelné vepřovicové brašny, knihy svázané řemínky a dokonce skládací velociped (jedno velké kolo, dvě malá a propletenec kovových trubek). Průvod uzavírali dva nešťastníci, kteří táhli úctyhodné činky.

Srdce starého čmuchala (Gauche si tak rád říkával) se zatečilo loveckou vášní, když se ukázalo, že nováček nemá zlatý odznak – ani na hedvábné klopě šviháckého letního kabátu, ani na saku, dokonce ani na řetízku od hodinek. Přehořivá, skoro hoří! pomyslel si Gauche, pozorně si prohlížel šviháka zpod štětinatého obočí a pobafával ze své oblíbené hliněné dýmky. Proč byl vlastně přesvědčen, že ten mordýř nastoupí na loď v Southhamptonu? Ke zločinu došlo patnáctého března a dnes už je prvního dubna. Mohl přece docela klidně dojet do Port Saidu, zatímco Leviatan obeplouval západní okraj Evropy. A teď to do sebe všechno zapadá – je tu přesně takový klient, jak si ho představoval, plus má lístek do první třídy, plus to nejdůležitější – nemá zlatou velrybu!

O tom prokletém odznaku lodní společnosti Jasper & Arthaud Partnership se mu od jisté doby v noci zdávalo a všechny ty sny byly mimořádně nepříjemné. Jako ten dnešní.

Komisař se vozil se svou ženou na lodičce v bouloňském lesíku. Sluníčko svítilo, ptáčci zpívali. Najednou z vrcholků stromů vykoukla obrovská zlatavá hlava s šílenýma kulatýma očima, otevřela tlamu, do které by se hravě vešel Vítězný oblouk, a začala do sebe nasávat rybník. Gauche, zbrocený potem, se opřel do vesel. Ukázalo se však, že se to celé neodehrává v parku, nýbrž uprostřed širošířého oceánu. Vesla se ohýbala jak stébla trávy, madam Gaucheová ho bolestivě šfouchala deštníkem do zad a obrovský zlatistý netvor zakryl celý horizont. Když vystříkl k nebi fontánu vody, komisař se probudil a třesoucí se rukou zašátral na stolku – kde má dýmku a sirky?

Zlatou velrybu uviděl komisař Gauche poprvé v rue de Grenelle, když ohledával tělesné ostatky lorda Littlebyho. Angličan ležel na zemi s otevřenými ústy v němém výkřiku – zubní protéza se mu uvolnila a vysunula ven z úst, nad čelem děsivá krvavá kaše. Gauche si sedl na bobek – ukázalo se, že mezi prsty mrtvoly se něco blýská. Podíval se pozorněji a spokojeně zavýskl. Byla to naprosto výjimečná šťastná náhoda, ke které dochází leda v kriminálních románech. Zemřelý, šikula, mu nabídl důležitou stopu – ne na podnosu, nýbrž v dlani. Tady máš, Gustave, ber. A neopovaž se toho neřáda, co mi rozmlátil hlavu, nechytit – musel by ses studem propadnout, starochu.

Zlatý emblém (tedy nejprve Gauche nevěděl, že je to emblém, myslel si, že jde o nějaký přívěsek nebo manžetový knoflíček s monogramem majitele) mohl patřit jedině vrahovi. Pro všechny případy ho samozřejmě ukázal mladému komorníkovi (ten měl štěstí – 15. března měl volno, což mu zachránilo život), který prohlásil, že tuhle ozdůbku u lorda nikdy neviděl. Díky Bohu.

Pak už se všechny setrvačnický a ozubená kolečka mohutného policejního mechanismu daly do pohybu – ministr a prefekt vrhli do vyšetřování „zločinu století“ ty nejlepší síly. Už druhý den večer Gauche věděl, že tři písmena na zlaté velrybě nejsou iniciály nějakého marnotratníka tonoucího v dluzích, nýbrž zkratka nového francouzsko-britského paroplavebního konsorcia. A velryba je emblémem posledního divu techniky – parníku Leviatan, který přednedávnem sjel na vodu v loděnici v Bristolu a nyní se chystá na svou první plavbu do Indie.

Noviny už několik měsíců přinášely o gigantickém plavidlu nadšené zprávy. Zjistilo se, že v předvečer první plavby Leviatanu vyrazila londýnská mincovna zlaté a stříbrné památeční odznaky – zlaté pro pasažéry první třídy a vyšší důstojníky na lodi a stříbrné pro pasažéry druhé třídy a nižší důstojníky. Třetí třída se na přepychovém parníku, kde se nejnovější technické vymoženosti snoubily s mimořádným komfortem, vůbec nenacházela. Společnost zaručovala cestujícím stoprocentní služby, takže nebylo třeba brát s sebou na loď vlastní sluhy. „Pozorní komorníci a diskrétní pokojské naší paroplavební společnosti se postarají, abyste se na palubě Leviatanu cítili jako doma!“ – slibovala reklama, otištěná ve všech novinách Evropy. Šťastlivcům, kteří si objednali kajutu na první plavbu na trase Southhampton – Kalkata, dávali spolu s lístkem zlatou či stříbrnou velrybu podle zaplacené třídy. Lístek si bylo možné objednat v jakémkoli velkém evropském přístavu, od Londýna po Konstantinopol.

Iniciály Leviatanu jsou sice horší vodítka než iniciály majitele, ale úkol vlastně není o moc složitější, uvažoval komisař. Všechny zlaté odznaky jsou spočítané. Jen je třeba vyčkat do devatenáctého března – právě v ten den se bude konat slavnostní vyplutí – přijet do Southhamptonu, vstoupit na loď a podívat se, kdo z pasažérů první třídy zlatou

velrybu nemá. A nebo (což je ještě pravděpodobnější) kdo z těch, kteří si zakoupili lístek, se na palubu lodi nedostaví. To bude klient tatíka Gauche. Jednoduché jak facka!

Ačkoli komisař neměl cestování v oblibě, tady nebylo zbylí. Hrozně toužil po tom, aby sám rozluštil „zločin století“. Co kdyby za to dostal hodnost divizního? Přece jen je rozdíl mít penzi podle třetí třídy nebo druhé. Dělá to celých dvaapůl tisíce franků ročně, a takové peníze se na zemi jen tak neválejí.

Zkrátka sám o tu cestu požádal. Říkal si – dojedu do Southamptonu, přinejhorším do Le Havru, první zastávky, a tam už budou na můstku čekat četníci a také reportéři. Titulek *Revue parisienne*: *Zločin století rozluštěn: naše policie se opět předvedla*. Nebo třeba takhle: *Pověstný čich komisaře Gauche ani tentokrát nezklamal*.

Ale ouha! První nepřijemné překvapení čekalo komisaře na paroplavebním úřadě v Southhamptonu. Ukázalo se, že na tom zpropadeném parníku je sto kajut první třídy a deset vyšších důstojníků. Dohromady to dělalo sto čtyřicet podezřelých – to není málo! Ale odznak přece nebude mít jen jeden z nich, uklidňoval se Gauche.

Ráno devatenáctého března stál komisař schoulený před vlhkým větrem a zachumlaný do teplé šály vedle schůdků na loď spolu s kapitánem, misterem Jesajou Cliffem a prvním důstojníkem monsieur Charlesem Regnierem. Vítili pasažéry. Dechový orchestr hrál anglické a francouzské pochody, na přístavní hrázi vše vzrušeně pozoroval dav zvědavců a Gauche stále vztekleji funěl a zatínal zuby do dýmky, která ovšem za nic nemohla. Kvůli chladnému počasí měli všichni pasažéři na sobě pláštěnky, kabáty, svrchníky a pláště. Jak má takhle poznat, kdo odznak má a kdo ne? Tak tohle byl dáreček číslo dva.

Všichni, kteří měli nastoupit na palubu v Southamptonu, se dostavili, což znamenalo, že ačkoli zločinec o od-